

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

HISTORIAE EC||CLESIASTICAE PARS || PRIMA, QVA CONTI-||NENTVR ||
Eusebij cognomento Pamphili Cæsareæ Palæ-||stinæ Episcopi lib. 10.||
Eiusdem de vita Constantini magni lib. 4.|| Oratio Constantini magni ad
sanctoru[m] cœtu[m].|| Oratio eiusdem Eusebij in laudem Constanti-||ni
magni ad trigesimum ...

Christopherson, John

[Köln], 1569

De Papiæ commentariis. Cap. XXXIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29861

Nam puram illam & synceram apostolicæ orthodoxæq; doctrinæ notam minime retinent.

De Papiæ commentariis. CAP. XXXIII.

DE Clementis epistola ad Corinthios, quam omnes sine controuersia illi attribuunt, supra perspicue diseruimus: diximus etiam de epistolis Ignatij, & Polycarpi. Papiæ item libros numero quinque esse aiunt, qui expositio sermonum domini inscribuntur. Quorum tanquam ab eo solum scriptorū Irenæus sic mentionem facit. Ista Papias Ioannis auditor, Polycarpi familiaris, vir antiquus, in quarto libro operis sui testata reliquit. Sunt enim quinque ab eo libri confecti. Hæc Irenæus. Idem ipse Papias in exordio sui operis declarat se minime quidem sanctorum apostolorum vel auditorē fuisse, vel eosdem suis oculis aspexisse, sed ea, quæ ad fidem pertinent, ab illis, qui ipsidem noti & familiares erant, se accepisse docet his verbis. Nō grauabor tua causa illa, quæ olim à presbyteris commodè perdiscebam, & accuratè mandabam memoriæ, cum explicationibus eorundem contexere, quò veritatem ab illis traditam pro viribus corroborare queam. Non enim vt vulgus hominum folet) iis qui multa dicunt, sed qui vera docent, oblector: neq; ex illis, qui aliena & noua mandata commemorant, sed ex his, qui recordatione renouant ea, quæ sunt à domino per fidem tradita, & ab ipsa veritate profecta, voluptatem capio. Si quis presbyter mihi fortè occurrebat, qui cum Apostolis versatus fuisset, dicta apostolorum ab eo diligenter sciscitabar, nempe quid Andreas dixisset, quidve Petrus, quid Philippus, quid Thomas, quid Iacobus, quid Ioannes aut Mattheus, aut quis alius domini discipulus: quæ denique Aristion & Ioannes presbyter, qui in numero discipulorum domini habebantur, locuti fuissent. Neque enim ea, quæ ex libris petebantur, tantū mihi subsidij allaturum, existimaui, quantum ea quæ acciperā ex hominū voce & sermone, qui adhuc in vita manebant. Quo in loco est operæpretium animaduertere, nōmen Ioannis ab eo bis enumeratum. Priorem, quē cum Petro, Iacobo, Matthæo, & reliquis Apostolis percenset, decla-

EVSEBII HISTORIAE

declarat manifestò Ioannem euangelistam fuisse. Alterū,
 oratione variata, aliis extra numerum apostolorum as-
 sociat. Quem cum Aristionem illi ordine præposuerit,
 ipsum presbyterum vocat: sic vt hisce narratio eorum
 vera esse ostendatur, qui dixerunt duos eodem nomine
 nuncupatos in Asia fuisse, duoq; illorū Ephesi esse sepul-
 chra, & vtrunq; ad hāc vsq; ætatem Ioannis nomine ap-
 pellari. Quibus animū advertere est in primis necessariū.
 Nā videtur valde probabile posteriorē Ioannē Apoca-
 lypsin, quæ eius titulo inscribitur (Si quis priori non
 ceseat tribuendū) oculis prouidisse. Quinetiam Papias
 (quē modo posuimus) apostolorum dicta ab his, qui cum
 illis versati fuissent, fatetur se excepisse: Aristionis itē &
 Ioannis Presbyteri se fuisse auditorē. Nam sæpenumero
 illorū memoriā vsurpat nominatim, & traditiones eorū
 in sua scripta illigat. Atq; ista à nobis non incōmodè ad
 legentiū vtilitatē explanata sint. Neq; sanè erit ab insti-
 tuto alienū, si Papiæ testimoniis, quæ supra inculcaui-
 mus, alia quoq; eius verba, quibus mirabilia quædā, tanq̃
 ex traditione ad ipsum delata cōmemorat, adiungamus.
 Philippū apostolū cū filiabus Hierapoli cōmoratū, supe-
 riore nostro sermone demonstrauius. Verū quēadmo-
 dum Papias, qui tēporibus iisdē vixit, historiam permirā
 à Philippi filiabus se excepisse asserat, in præsentia expo-
 nendū videtur. Mortuū enim suo tēpore narrat excitatū.
 Aliud etiā quod nō minus habet admirationis, Iusto cog-
 nomēto Barsabe cōtigisse: nimirū vbi venenū mortife-
 rū ebiberat, eum propter gratiam ipsi à domino tributā
 molestiæ nihil aut incōmodi pertulisse. Hunc aut Iustū
 post Seruatoris ascensionē sanctos apostolos cum Mat-
 thia statuisse, & precatos, vt alter ex illis duobus in Iudæ
 proditoris locū sortito delectus, numerū ipsorū supple-
 ret, Acta apostolorū declarant his ferè verbis. Duos sta-
 tuerunt, Ioseph, qui vocabatur Barsabas, qui cognomi-
 natus est Iustus, & Matthiā. Et orantes dixerunt. Alia
 præterea idem author quasi traditione non scripta ad se
 peruenisse commonstrat, quæ peregrinas quasdā Serua-
 toris parabolas, & nouas eius doctrinas, aliaq; nonnulla
 eōmentitiis fabulis referta continent. In quibus asserit
regnum

regoū Christi post vniuersæ carnis à mortuis resurrecti-
 onē, mille annos humano & corporeo more in terra hac
 continuatū & stabilitū fore. Quæ quidē dogmata, credo,
 eū propterea excepisse, quod apostolicas interpretatio-
 nes, quæ ab illis essent arcanis figuris & parabolis subob-
 scuris expositæ malè intellexisset. Nam homo erat (sicut
 ex eius scriptis facile licet coniecturam capere) ingenij
 pertenuis. Cæterū plerisq; ecclesiasticis viris, qui ho-
 minis antiquitatem pro suarum partium defensione ci-
 tabant, persimilis erroris auctor extitit: vt Irenæo, & si
 quisquam alius eadem cum illo sentire videbatur. Suis
 præterea libris non solum Aristionis, quem supra ostēdi,
 in sermones domini, explanationes, verū etiam traditio-
 nes Ioannis presbyteri complexus est. Quarum cogno-
 scendarum, si qui paulò audiores sint, eò transmitto:
 nos iam commode historiam, quam de Marco euange-
 lii scriptore narrat, his eius testimoniis antea positis ad-
 necemus, istud, inquit, presbyter mihi dicebat. Marcus,
 qui fuit interpres Petri, quæcunque tenebat memoria,
 scripsit quidem accuratè, sed tamen non eo ordine,
 quo erant à domino dicta factaue. Neque enim dominū
 audierat ille quidem, neque erat eum comitatus: Sed po-
 stea, vt dixi, comes Petri fuit, qui quidem non domini
 sermones & præcepta ea narrandi serie, quam dominus
 in illis tradendis tenuisset, docebat, sed eam in prædi-
 cando rationem sequebatur, quam ad auditorum ani-
 mos instituendos opportunam, accommodatamq; cen-
 suit. Quare in eo neutiquam errauit Marcus, quòd que-
 dam (sicut memoriæ ea ante mandauerat) literis prodi-
 dit: quando quidem hoc vnum mente & cogitatione fe-
 dulo prospexit, vt nec quicq; eorū, quæ audiisset, præ-
 termitteret, nec falsi aliquid iisdem omnino interpone-
 ret. Ista quidem à Papiâ narrantur de Marco. De Mat-
 thæo autem hæc ab illo referuntur. Matthæus ser-
 mone Hebraico euangelium de Christi oraculis &
 rebus gestis conscripsit: quòd planè quisque vt po-
 terat, interpretatus est. Idem scriptor prioris epi-
 stolæ Ioannis, & Petri similiter prioris vsus est telli-
 monij. Aliam porrò narrat historiam de muliere,
 quæ

EVSEBII HISTORIAE

quæ multorum criminum apud dominum esset infimulata: quam quidem euāgelium secundum Hebræos complectitur. Atque hæc inter alia, quæ recensuimus, comode & opportunè obseruata sint & notata.

Finis tertij libri.

EVSEBII COGNOMENTO PAMPHILI
EPISCOPI CAESARAE PALESTINÆ, Ecclesiasticæ historiæ
Liber quartus.

Quinam Traiano imperante Romanorum & Alexandrinorum fuerunt episcopi.

CAP. I.

Num circiter duodecimum imperij Traiani, episcopus Ecclesiæ Alexandrinæ, cuius paulò antè feci mentionem, vitam cum morte commutat: ac quidam nomine Primus, ab apostolis successione quartus, ministerium Ecclesiæ illius sortitò capit. Eodem tēpore, ubi octo annos

Euaritus in Romanæ ecclesiæ procuratione obeunda compleuisset, Alexander quintus, successione à Petro & Paulo ducta, Pontificatum obtinet.

Qualia Iudei sub ipso perpessi sunt.

CAP. II.

Quemadmodum seruatoris nostri doctrina & ecclesiæ status, magnopere iā tum florebat, & in dies maiores amplioresque faciebat progressiones: Sic Iudeorum cala-